

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2953

Vragen van het lid **Stultiens** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de positie van Oekraïense jongeren en jongvolwassenen in het Nederlandse onderwijs* (ingezonden 24 juli 2025).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 1 september 2025).

Vraag 1

Kent u het bericht dat Oekraïense jongeren in Nederland een *lost generation* dreigen te worden? Zo ja, wat vindt u van dit bericht?¹

Antwoord 1

Ja, deze publicatie is mij bekend. Het stilzitten en niet kunnen meedoen aan de samenleving is niet wenselijk; voor het individu noch voor de maatschappij. Dit geldt overigens in zijn algemeenheid voor jong en oud, ongeacht land van herkomst en/of nationaliteit.

Vraag 2

Herinnert u zich uw beantwoording van eerder gestelde schriftelijke vragen hierover?²

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Staat u nog steeds achter uw oproep aan onderwijsinstellingen om het instellingscollegegeldtarief te verlagen voor Oekraïense studenten? Zo ja, brengt de constatering dat het talent van duizenden jonge Oekraïners voor Nederland én Oekraïne onbenut blijft u tot herziening van uw standpunt om geen financiële regeling voor deze groep op te zetten, maar collegegeldverlaging voor Oekraïense studenten over te laten aan onderwijsinstellingen? Zo nee, waarom niet?

¹ NRC, d.d. 14 juli 2025, «Jongvolwassen Oekraïners tussen wal en schip: geen recht op onderwijs, geen toekomstperspectief», <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/07/14/jongvolwassen-oekraïners-tussen-wal-en-schip-geen-recht-op-onderwijs-geen-toekomstperspectief-a4900270>

² Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 132.

Antwoord 3

Zoals aangegeven in eerdere brieven³ biedt de huidige wet- en regelgeving ruimte voor instellingen om een lager collegegeld voor Oekraïense ontheemden te hanteren. Mijn ambtsvoorgangers hebben de afgelopen drie jaren meerdere oproepen richting de instellingen gedaan om -waar mogelijk- het collegegeldtarief te verlagen. Ik heb grote waardering voor de instellingen die dit mogelijk maken, en sta zeker nog steeds achter de oproep van mijn voorganger om het collegegeldtarief waar mogelijk te verlagen. Tegelijk is het van belang om te benadrukken dat het aan de instelling is om te bepalen welk tarief voor deze groep te hanteren, waarbij meerdere factoren een rol kunnen spelen, zoals budgettaire ruimte, beschikbare capaciteiten, maar ook de persoonlijke omstandigheden van een student. Ook hier geldt een zorgvuldige afweging van al deze factoren. En tot slot verleent OCW jaarlijks een subsidie aan de Stichting voor Vluchteling Studenten (UAF). UAF kan deze groep financieel ondersteunen, en kan waar nodig ook bemiddelen voor een lager collegegeldtarief.

Vraag 4

Hoeveel Oekraïense jongvolwassenen verblijven momenteel in Nederland? Hoeveel van hen zou in Nederland een studie aan een hogeschool of universiteit willen aanvragen en hoeveel van deze groep studeert ook aan een Nederlandse hogeschool of universiteit? Hoeveel Oekraïense jongvolwassenen zouden, als Nederlands recht op hen van toepassing zou zijn en zij een Nederlandse studie volgden, in aanmerking komen voor studiefinanciering?

Antwoord 4

Op dit moment staan in de Basisregistratie Personen (BRP)⁴ in totaal 124.780 Oekraïense ontheemden geregistreerd, waarvan in de leeftijdscategorie 18–35 jaar: 42.620 (waarvan 18.320 mannen en 24.300 vrouwen). In het huidige studiejaar 2024–2025 staan 1.494 mbo studenten ingeschreven, waarvan 1.412 die onder de tijdelijke bescherming vallen. In het hbo en wo staan 1.708 studenten met de Oekraïense nationaliteit ingeschreven, waarvan 546 die onder de tijdelijke bescherming vallen (c.q. ontheemden). Het ministerie beschikt niet over informatie over hoeveel jongvolwassenen zouden willen en kunnen studeren, omdat dit afhankelijk is van meerdere factoren. Dat zijn bijvoorbeeld de ambitie om te studeren en toelaatbaarheid van een aspirant-student, d.w.z. het voldoen aan de kwalitatieve eisen, zoals vooropleiding, vakinhoudelijke kennis. Ook over het aantal Oekraïense jongvolwassenen dat potentieel in aanmerking komt voor studiefinanciering is geen eenduidig antwoord te geven. Dit komt doordat studenten aan specifieke voorwaarden moeten voldoen. Zo mogen zij niet ouder zijn dan 30 jaar op het moment dat de studiefinanciering ingaat. Voor mbo-studenten geldt bovendien een minimale leeftijd van 18 jaar. Daarnaast moet de student ingeschreven staan bij een voltijdopleiding in het mbo (bol), hbo of wo. De enige wijze waarop een inschatting kan worden gegeven in het potentieel aantal studenten onder ontheemden is om eenzelfde percentage deelnemers te hanteren zoals gebruikelijk onder Nederlanders.⁵ Het is vooraf niet in te schatten of dit percentage onder Oekraïense jongvolwassenen hetzelfde is als onder Nederlandse jongvolwassenen. Met hetzelfde percentage deelnemers zal dit kunnen gaan om circa 8.500 studenten in het hbo en wo en 5.550 studenten in het mbo.

Vraag 5

Kunt u aangeven welk bedrag gemoeid is indien op de kortst mogelijke termijn voorzien zou worden in a. het toekennen van het recht op studiefinanciering aan in Nederland verblijvende Oekraïense jongeren die hier een studie aanvragen en b. een vergoeding aan onderwijsinstellingen die aan in Nederland studerende Oekraïense jongeren niet langer het hogere instellingscollegegeld, maar het lagere wettelijke collegegeld?

³ Zie Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 2282; Aanhangsel Handelingen II 2022/23, nr. 2883; Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 132.

⁴ Peildatum 29 juni 2025.

⁵ Circa 13% deelnemers in het mbo en circa 20% in hbo en wo.

Antwoord 5

Voor bekostiging van mbo-studenten zijn geen aanvullende middelen vereist. In het mbo worden studenten die vallen onder het Richtlijn Tijdelijke Bescherming namelijk al volledig bekostigd en betalen het reguliere les- en cursusgeldtarief als zij 18 jaar of ouder zijn. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen een wettelijk- dan wel instellingstarief.

Voor hoger onderwijs geldt dat indien het kabinet besluit dat deze doelgroep recht heeft op het wettelijk collegegeld en de instellingen hiervoor via de reguliere bekostiging compenseert, dan kost dit per student in het hbo € 10.500 en per student in het wo € 9.000.⁶

Voor studiefinanciering zijn er kosten voor zowel mbo- als hbo- en wo-studenten.^{7 8} Het is niet mogelijk om een zuivere raming te maken van de totale kosten voor de bekostiging van Oekraïense jongvolwassenen in het hbo en wo en de kosten voor studiefinanciering in het mbo, hbo en wo. De bedragen die hiermee zijn gemoeid zijn sterk afhankelijk van het aantal studenten dat zich aanmeldt en van hun (woon)situatie. Zie voor een verdere toelichting ook het antwoord op vraag 4. Daarnaast zal de deelname van Oekraïners aan het onderwijs ook afhankelijk zijn van het perspectief dat zij hebben. Opleidingen zijn veelal immers meerjarig. Indien het recht op studiefinanciering en bekostiging van een onderwijs voor een relatief korte periode wordt toegekend zal dit mogelijk ook van invloed zijn op de keuzes van (potentiële) Oekraïense studenten.

Vraag 6

Welke maatregelen neemt u zich voor om te voorkomen dat Oekraïense jongeren die vaak al sinds 2022 in Nederland verblijven daadwerkelijk een *lost generation* dreigen te worden?

Antwoord 6

Zoals in de Verzamelbrief d.d. 4 juli jl.⁹ is aangegeven, is het kabinet bezig met een nadere verkenning naar een nationaal in tijd afgebakend transitiedocument en het ontwikkelen van het terugkeerbeleid voor ontheemden. Tegelijk zijn in het kader van zelfredzaamheid en participatie van ontheemden verschillende actielijnen geïdentificeerd voor de ontwikkeling van vaardigheden die ingezet kunnen worden in Oekraïne bij de terugkomst, maar ook in Nederland zolang ontheemden hier mogen verblijven.

⁶ Kosten zijn gebaseerd op de onderwijsuitgaven per student (€ 10.500 voor het hbo en € 9.000 voor het wo) zoals opgenomen in de ontwerpbegroting 2025.

⁷ De maandelijkse beursbedragen voor hbo en wo studenten zijn in 2025 als volgt: thuiswonende beurs € 125,99; uitwonende beurs € 314; maximale aanvullende beurs: € 475,17; studentenreisproduct € 109,04. Totaal maximaal per maand € 898,21.

⁸ De maandelijkse beursbedragen voor mbo bol-studenten zijn in 2025 als volgt: thuiswonende beurs € 103,78; uitwonende beurs € 338,68; maximale aanvullende beurs € 455,22; studentenreisproduct € 109,04. Daarnaast ontvangt OCW lesgeldontvangsten (€ 121,50) van alle mbo studenten die bij het start van het schooljaar meerderjarig zijn. Totaal maximaal per maand € 781,44.

⁹ Verzamelbrief opvang ontheemden Oekraïne juli 2025 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl